

Despre Lucian Blaga si opera sa - a doua parte

Concomitent, Lucian Blaga a scris, cu aceeasi disponibilitate creatoare, teatru si filosofie. Daca piesele, de o pronuntata factura poetica si simbolica (expresionista), s-au bucurat de un succes de scena limitat, opera filosofica l-a propulsat pe Blaga in randul marilor ganditori romani si europeni ai secolului al XX-lea.

Dupa eseurile de inceput (Filosofici stilului, Fenomenul original, Daimonion), Lucian Blaga a reusit sa construiasca un amplu sistem metafizic structurat concentric in mai multe trilogii: Trilogia cunoasterii (Eonul dogmatic, Cunoasterea luciferica, Censura transcendentă; in editia definitiva, sunt incluse si eseurile de mai tarziu: Despre constiinta filosofica si Experimentul si spiritul matematic); Trilogia culturii (Orizont si stil, Spatiul mioritic, Geneza metaforei si sensul culturii); Trilogia valorilor (Stiinta si creatie; Gandire magica si religie: I. Despre gandirea magica, II. Religie si spirit; Arta si valoare); Trilogia cosmologica (Diferentialele divine, Aspecte antropologice, Fiinta istorica). Nu mai putin semnificative pentru hermeneutica misterului in viziunea atat de originala a lui Blaga sunt reflectiile si aforismele din volumele Pietre pentru templul meu, Discobolul si Elanul insulei.

Scos de la Universitate, dupa "reforma" invatamantului din 1948, este numit din oficiu intr-un post de cercetator la Institutul de istorie si filosofie (1949 - 1951), continuand apoi ca bibliotecar-sef (1951 - 1954) si director adjunct (1954 - 1959) la filiala clujeana a Bibliotecii Academiei. In toti acesti ani opera sa este interzisa cu desavarsire. Publica doar traduceri (Faust de Goethe, 1955; Din lirica universala, 1957; Opere, I-II de Lessing, 1958) si cateva articole in presa vremii. Scrierea memorialistica Hronicul si cantecul varstelor (editata postum, in 1965) si romanul autobiografic tiparit in 1990 sub titlul Luntrea lui Caron intregesc imaginea uneia dintre cele mai complexe personalitati ale culturii romane moderne.

Lucian Blaga a murit la 6 mai 1961, la Cluj, fiind inmormantat in satul natal trei zile mai tarziu, cand ar fi implinit varsta de 66 de ani.

Hipnotizat de mister, asa ni-l inchipuim pe Lucian Blaga, ori de cate ori ii citim poemele. Tematizata ulterior in eseurile din trilogiile filosofice, problema misterului constituie celula germinativa a intregii creatii blagiene. Interesant e ca Blaga se raporteaza la mister nu ca la un prag de neatins al cunoasterii sau ca la o simpla ipoteza metafizica. Fiinta umana insasi se afla tintuita in "orizontul misterului", iar structurile cognitive sunt modelate si ele de acest cadru ontologic primordial.

Lucian Blaga sustine ca omul, neavand acces la revelatia divina, e condamnat la creatie. Dar el concepe creatia ca un pandant la secatuirea lucrurilor prin cunoasterea rationala. De aici se ajunge logic, la "principiul conservarii misterelor".